

FOTOGRAFIES: EQUIP ANTONI MIRÓ

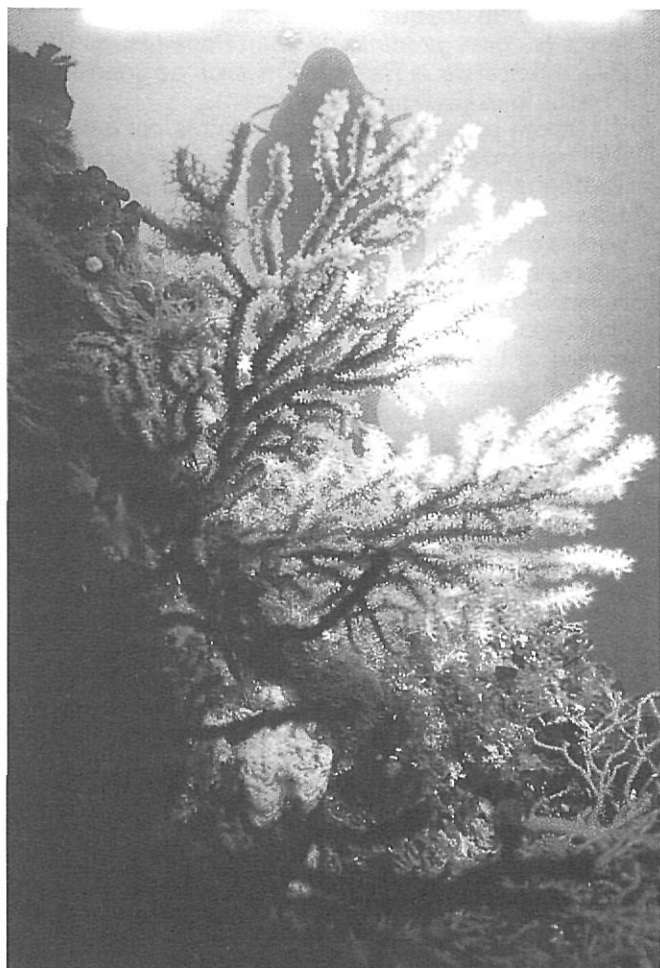
La vida al medi marí de la costa gironina

La dinàmica de les comunitats d'organismes del nostre litoral té un notable interès científic i social que es posa de manifest, d'una banda, pels nombrosos estudis de recerca que es realitzen, i de l'altra, per la forta inversió que duen a terme diversos sectors econòmics.

Juntament amb l'activitat pesquera i a la indústria tradicional que s'ha desenvolupat a l'entorn dels productes de la mar, com el salat d'anxoves o les explotacions marisqueres, creix progressivament l'interès per treure una major rendibilitat dels recursos marins, i així estem veient ja la creació de piscifactories com la de Castelló d'Empúries.

A tot això s'afegeix sobretot una important activitat turística, dins la qual els economistes acaben de

definir un subsector, el que anomenen turisme d'escafandra, que cada vegada pren més força i que, fent ús primordialment dels espais marins protegits, acull els nombrosos aficionats al món submarí que arriben a les nostres costes en grups ja organitzats des de diversos indrets d'Europa: Alemanya, Suïssa, França, Holanda, Anglaterra, etc... Efectivament, els espais que reben un tractament especial —certa protecció, lluny encara de la que seria desitjable— permeten el desenvolupament natural de les comunitats d'organismes que les fa molt més atractives als submarinistes. La fauna es torna molt més confiada, tal com ens ho explicava un bus amic nostre que ja ha rebut alguna mossegada de les orades, àvides dels trossos de calamars que els portava com a present, i fins i tot algun cop de cua d'un mero joganer que

li ha tret les ulleres...

Les descripcions literàries que s'han fet sobre els costums que marquen la vida marinera i el paisatge de la Costa Brava —terme atribuït a Ferran Agulló i que, tal com fa constar Josep Pla als *Escrits Empordanesos* (Obra completa, núm. 38), aquell autor havia manllevat del diputat B. Sabater— són enriquides avui dia per un coneixement més ampli, però incomplet encara, dels nostres fons submarins.

El cert és que algunes comunitats del nostre litoral són comparables a les d'altres indrets de la Mediterrània (Balears, illes de Portcros i Porquerolles, Antibes, Lipari, illes del mar Egeu...), i si bé la influència general dels corrents marins superficials de component NE que fan arribar a les nostres costes els sediments procedents del Golf de Lleó (apreciables sobretot al sector de la Marenda) són la causa que les aigües no siguin tan clares com les de les regions central i oriental del Mediterrani, però sí més riques en nutrients, i per tant de gran productivitat biològica.

És innegable un interès per part de la gent, grans i petits, per tot allò que de misteriós té i amaga aquest gran tapís aquós de color blau-verd davant del qual sovint ens quedem bocabadats. La presència de dofins a l'entrada del port o la captura d'un inofensiu tauró pelegrí desperta l'interès i la curiositat de les persones, que s'apilen al moll per veure'l i tocar-lo agosaradament... però més endavant es plantegen qüestions com fins a quin punt espècies perilloses

són freqüents al Mediterrani, davant de fets com el de l'atac d'un tauró a un submarinista a la costa italiana produït fa poc temps. I quants nens hauran preguntat al seu mestre per què a vegades les aigües del mar es tornen rosades i lluminoses de nit, o per què s'acumulen tantes algues primes, filoses, o per què d'un dia per altre apareixen tantes meduses...

Si bé ens agradaria, no podem respondre a tot això per manca d'espai. Però us remetem a diverses col.laboracions que d'altres científics de les nostres comarques ja han fet a les pàgines d'aquesta revista.

En aquest dossier volem donar-vos a conèixer, d'una forma molt simplificada, l'estructura de les comunitats d'organismes i de la interrelació entre aquestes i el medi on viuen. Bona part d'aquests organismes són consumits directament per l'home o són l'aliment de les espècies d'interès comercial. Per això no hem volgut tractar únicament els aspectes biològics merament descriptius, sinó també aquells aspectes més relacionats amb l'home, tals com l'aprofitament dels recursos marins i la contaminació orgànica.

En aquest sentit voldríem fer un toc d'atenció per a remarcar que la supervivència d'aquests comunitats, i per tant de la nostra pròpia, en les condicions adequades, està en joc, per la paulatina contaminació de les aigües amb els residus industrials i per l'eutrofització deguda a les aportacions orgàniques que, procedents dels centres urbans, no són tracta-

des i són abocades pels grans rius a la Mediterrània.

Finalment ens ha semblat oportú tractar la pedagogia de les ciències del mar, quines noves possibilitats tenen avui dia els nens d'escola per a conèixer el funcionament i les relacions ecològiques més elementals que es donen a l'ecosistema marí, i la nostra pròpia relació amb aquest ecosistema.

Hi ha una sensibilització popular que fa que creixi dia a dia un respecte pel litoral i una voluntat de coneixement del medi marí. S'han creat aules de pedagogia de la natura amb dedicació a aquest medi i es proposa de crear nous centres de recerca marina (com a l'Illa de Portlligat).

El nostre desig hauria estat fer també una revisió d'alguna altra forma d'explotació tradicional, com ara el món dels corallers, tractar els mitjans amb els quals es desenvolupa l'activitat pesquera, tals com estris, arts i tipus d'embarcacions. Però el dossier ha resultat massa extens i aquests temes seran tractats en col.laboracions que de forma independent apareixeran en altres números de la revista. Des d'aquí us convidem a la lectura d'articles com *La Vela llatina a la moderna marina civil catalana (del 1700 a*

enguany) de Joaquim Pla i Bartrina, *Corals i corallers a la costa gironina*, de Joan Pons i Hugas, i *La Pesca a Port de la Selva, ahir i avui*, de Joan Nadal i Fortià, que sortiran properament.

Volem agrair molt especialment la col.laboració de l'equip d'Antoni Miró, format a més per Ramon Verdaguer i Xavier Moya, —subcampions del món al Fotosub '88 i campions d'Espanya els anys 86 i 88— per les excel.lents fotografies que ens han ofert desinteressadament i que hem pogut escollir d'entre els milers d'originals que constitueixen el seu arxiu, una gran aportació a la fotografia submarina naturalista i artística. La seva càmera ha fotografiat els fons més bells de la nostra costa: Cap de Creus, les illes Formigues, les illes Medes i la base enfonsada dels penya-segats del Montgrí i de Begur... entre molts altres indrets.

De ben segur, quelcom de molt especial deu tenir el mar, perquè a mitja tarda, el vell pescador tregui la barca i, encara una vegada més, surti a parar el palangre.

DAVID SUNYER I MARGARIDA CASADEVALL

